

تهیه کرده و قرار بوده این طرح را از مدت‌ها قبل به اجرا درآورد، در نیمه دوم خرداد ۸۹ اعلام می‌کند که آیین نامه تخصیص منابع حاصل از افزایش قیمت حامل‌های انرژی را بین بنگاه‌های درون صنعت در نیمه دوم این ماه تهیه کرده و آماده تقدیم به هیأت دولت است. آیا پیامی که از همین خبر به بخش خصوصی منتقل می‌شود این نیست که ادعاهای قبلی مبنی بر تنظیم جامع طرح هدفمند کردن، مبتنی بر هزاران ساعت کار کارشناسی، جدی نبوده و در این صورت چه دلیلی برای پذیرفتن ادعای کنونی وجود دارد؟ آیا این نگرانی که اجرای جانبدارانه این طرح می‌تواند به تعطیلی بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی بی‌انجامد، نباید موجب نگرانی فعالان اقتصادی مستقل در کشور باشد؟ آیا دولتی که ظرف پنج سال گذشته بارها شرط بی‌طرفی را نقض کرده، هنوز می‌تواند انتظار داشته باشد که اعتماد بخش خصوصی را برای توزیع بی‌طرف و منصفانه منابع یارانه‌ای در اجرای این طرح جلب کرده است؟ این ابهامات، اصلی‌ترین چالش‌های اصلاح فضای کسب و کار در ایران هستند. ■

بالغ بر ۱۹ هزار میلیارد تومان بوده، همراه با اختیارات بسیار گسترده مجریان آن در تفسیر قوانین، هزینه‌های فعالیت‌های اقتصادی را به شدت افزایش داده‌اند که این خود رقابت‌پذیری فعالیت‌های اقتصادی را در داخل مشکل‌تر می‌کند. افزایش درآمدهای این صندوق از طریق افزایش هزینه‌های فعالیت‌های اقتصادی، نه تنها از جمله عوامل مؤثر در بالا رفتن تورم در کشور است، بلکه حتی آسیبی جدی برای اشتغال کشور محسوب می‌شود که این آسیب بیش از همه متوجه منابع صندوق تأمین اجتماعی است. از جمله عوامل دیگری که فضای کسب و کار کشور را ملتهب کرده، اجرای سیاست‌های موسوم به هدفمند کردن یارانه‌ها است. آیا می‌توان از دولت در اجرای طرح آزاد سازی قیمت‌ها موسوم به هدفمندی یارانه‌ها و توزیع منصفانه منابع حاصل از افزایش قیمت‌ها بین بنگاه‌های بخش خصوصی و دولتی انتظار رفتار بی‌طرفانه داشت؟ دولتی که حداقل دو سال است مدعی شده طرح کامل و جامع به اصطلاح هدفمند کردن را با هزاران ساعت تلاش کارشناسی

جهانی شدن و چالش‌های اقتصاد ایران

دهکده‌ای به پهنای جهان

موانع ورود ایران به سازمان تجارت جهانی از نگاه دکتر میرقاسم مؤمنی، رییس مؤسسه چشم‌انداز ابرار نوین

مسیر طولانی ایران

اگر چه فرآیند جهانی شدن حرکتی فراگیر است، اما بازرزترین مصداق‌ها و نمودهای این فرآیند به حوزه اقتصاد اختصاص دارند. جهانی

با توجه به آماده نبودن زیربنای اقتصادی کشور ما و ضعف حاکم بر فرآیندهای اقتصادی (از اشکالات وارده به فضای کسب و کار، تولید و بخش خصوصی گرفته تا مسایل سیاستی و معضلات آزادی اقتصادی از جنبه‌های تعرفه‌ای و یارانه‌ای) باید گفت مشکلات فراوانی را در عرصه جهانی شدن خواهیم داشت که این مشکلات، علاوه بر ضعف بنیادین اقتصاد کشور، مانع از تحقق اهداف جهانی سازی می‌شوند. مشکلات حاکم بر روابط ایران با برخی کشورهای دنیا، شرایط را برای توسعه اقتصادی کشور و رفع نیازهای اقتصادی و الزامات جهانی شدن محدود می‌سازند.

جهانی شدن و فرهنگ

در عرصه فرهنگ نیز که شق دوم جهانی شدن است، این مقوله در ارتباط مستقیم با جهانی شدن اقتصاد و انقلاب در تکنولوژی قرار دارد، زیرا به واسطه این تحولات، جریان کالاهای فرهنگی سرعت خواهد یافت. در مباحث جهانی شدن فرهنگ، چالش‌های فراوانی میان صاحب‌نظران حاکم است. این که آیا توسعه فرهنگ جهانی بر مبنای اصول و فرهنگ‌های محلی می‌تواند مطرح باشد یا بر اساس توسعه یک فرهنگ جهانی مشترک. با توجه به تفاوت‌های اصولی و پایه‌ای فرهنگی کشورهای مختلف جهان، دستیابی به فرهنگ مشترک جهانی امری غیرممکن به نظر می‌رسد. این امر می‌تواند به اضمحلال فرهنگ‌های جزء و تغییرات فراوان مبنای فرهنگی بی‌انجامد. در حال حاضر در کشور ما یکی از چالش‌های اساسی در حوزه فرهنگ، واردات کالاهای فرهنگی و مشکلات ایدئولوژیک و ساختار نظام و فرهنگ اسلامی با برخی از این اقلام است، در حالی که در شرایط فرهنگ جهانی، کشورها و فرهنگ‌های گوناگون، ناگزیر از پذیرش فرهنگ‌های دیگر و ادغام ایده‌های مختلف هستند.

در حوزه سیاست هم که نتیجه جهانی شدن اقتصاد و فرهنگ است، برتری فرآیندهای جهانی و همچنین بازنگران غیردولتی چون سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و شبکه‌های فراحکومتی بر دولت‌ها از مهمترین وقایع پس از جهانی شدن هستند. در این شرایط، می‌توان ظهور نهادهای خصوصی را که نه دولتی هستند و نه مربوط به یک ملت خاص (مانند پزشکان بدون مرز یا غفو بین‌الملل) نشانه دیگری از جهانی شدن سیاست دانست.

شدن در بُعد اقتصادی از گستردگی، سرعت و عمق بیشتری برخوردار است و به دلیل اثرات بی‌واسطه و مستقیمی که در زندگی جوامع مختلف دارد، در بررسی مقوله جهانی شدن، دارای جایگاهی محوری است. این امر مبین این حقیقت است که عدم اصلاح ساختار اقتصادی کشور ما، پاشنه آشیل در فرآیند جهانی شدن است و با نگاهی به سؤالات فراوانی که جهان به خصوص در حوزه اقتصاد ایران با آن مواجه است، باید گفت راه درازی در پیش داریم. به علاوه، با توجه به سیاسی بودن اقتصاد ایران باید به این نکته اشاره کرد که در صورت ورود به میدان جهانی، این مدل روندی معکوس خواهد یافت، چرا که در حال حاضر، کشورهایی در دنیا حرف اول را می‌زنند که اقتصاد قوی تری دارند.

کشور ما به عنوان یک واحد اجتماعی در دنیای رو به جهانی شدن، به منظور دستیابی به جایگاهی مناسب، نیازمند برنامه‌ریزی و هدایت همه جانبه منابع اقتصادی و به عبارتی نیازمند شکل‌گیری عزم ملی است تا از این طریق بتواند سهم خود را به عنوان عنصری مؤثر در شکل دهی دنیای جهانی شده، ارتقا داده و بدین ترتیب منافع مردم را تأمین نماید.

در نهایت باید گفت جوهره جهانی شدن برای کشورهایی چون ایران بر مبنای فرآیند تولید کالا، هم‌ترازی و همسانی فناوری و هم‌زمانی تولید صنعتی شکل می‌گیرد. این امر نیازمند گام‌های مؤثری برای درک معنا، تدوین استراتژی‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی مناسب به منظور دستیابی به مبنای توسعه جهانی و فراهم سازی شرایط مناسب ورود به دامنه‌ای به پهنای تمام جهان است. به هر حال، پروسه جهانی شدن خواسته یا ناخواسته اقتصاد کشورها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. برای جلوگیری از اثرات سوء جهانی شدن و بهره‌مندی از منافع آن، باید ضمن بررسی و شناخت وضع فعلی اقتصاد کشور و جایگاه و رتبه جهانی آن، نسبت به تأمین منافع ملی و رفاه اقتصادی برنامه‌ریزی کرد. ■